

Kommunistisen puolueen manifesti

Aave kummittelee Euroopassa - kommunismin aave. Kaikki vanhan Euroopan mahdit ovat liittoutuneet pyhään ajojahtiin tätä aavetta vastaan: paavi ja tsaari, Metternich ja Guizot, Ranskan radikaalit ja Saksan poliisit.

Missä on oppositiopuolue, jota sen hallitsevat vastustajat eivät olisi herjanneet kommunistiseksi; missä on oppositiopuolue, joka ei olisi edistyksellisimmille oppositiolaisille samoin kuin taantumuksellisille vastustajilleen singonnut vuorostaan tuota leimaavaa soimausta kommunismista?

Tästä tosiasista johtuu kaksi johtopäätöstä:

*- Kommunismin tunnustavat jo kaikki Euroopan vallat mahdiksi.
- Kommunistien on jo aika esittää avoimesti koko maailmalle katsantokantansa, tarkoituksensa, pyrkimyksensä ja panna tuota kommunismin aaveesta seipitettyä satua vastaan puolueen oma manifesti.*

Tässä tarkoituksessa ovat eri kansallisuuksiin kuuluvat kommunistit pitäneet kokouksen Lontoossa ja laatineet seuraavan Manifestin, joka julkaistaan englannin, ranskan, saksan, italian, flaamin ja tanskan kielellä.

I Porvarit ja proletaarit

Koko tähänastisen yhteiskunnan historia on ollut luokkataistelujen historiaa.

Vapaa ja orja, patriisi ja plebeiji, paroni ja maaorja, ammattikuntamestari ja kisälli, lyhyesti sanoen sortaja ja sorrettu ovat aina olleet toistensa vastakohtia, käyneet keskeytymätöntä, milloin peiteltyä, milloin avointa taistelua, taistelua, mikä joka kerta on päättynyt koko yhteiskunnan vallankumoukselliseen uudistamiseen tahi taistelevien luokkien yhteiseen häviöön.

Historian aikaisempina kausina havaitsemme miltei kaikkialla yhteiskunnan jakautuvan täydellisesti eri säätyihin, monikerroksisen asteikon yhteiskunnallisia asemia. Muinais-Roomassa oli patriiseja, ritareja, plebeijejä ja orjia; keskiajalla feodaaliherroja, vasalleja, ammattikuntamestareita, kisällejä, maaorjia ja lisäksi melkein jokaisessa tällaisessa luokassa vielä erikoisia asteita.

Feodaalisen yhteiskunnan tuhosta syntynyt nykyaikainen porvarillinen yhteiskunta ei ole poistanut kaikkia luokkavastakohtia. Se on vain asettanut vanhojen tilalle uusia luokkia, uusia sorron edellytyksiä, uusia taistelumuotoja.

Meidän aikakautemme, porvariston aikakausi, on kuitenkin erikoinen siinä suhteessa, että se on yksinkertaistanut luokkavastakohdat. Koko yhteiskunta jakautuu yhä enemmän kahdeksi suureksi vihollisleiriksi, kahdeksi suureksi, välittömästi vastakkain olevaksi luokaksi: porvaristoksi ja proletariaatiksi.

Keskiajan maaorjista saivat alkunsa ensimmäisten kaupunkien vapaat pikkuporvarit; tästä pikkuporvaristosta kehittyivät ensimmäiset porvariston ainekset.

Amerikan ja meritien löytö Afrikan ympäri loivat nousevalle porvaristolle uutta alaa. Itä-Intian ja Kiinan markkinat, Amerikan kolonisoiminen, tavaravaihto siirtomaiden kanssa, vaihdonvälineiden ja yleensä tavaroiden lisääntyminen saivat aikaan kaupan, merenkulun ja teollisuuden ennenkuulumattoman nousun ja aiheuttivat siten rappeutuvassa feodaalisessa yhteiskunnassa vallankumouksellisen aineksen nopean kehityksen.

Teollisuuden siihenastinen feodaalinen ja ammattikunnallinen harjoittamistapa ei enää riittänyt tyydyttämään uusien markkinain avautuessa kasvavaa kysyntää. Sen tilalle astui manufaktuuri-teollisuus. Teollisuutta harjoittava keskisääty työnsi syrjään ammattikuntamestarit: työnjako eri ammattikuntien välillä katosi itse kussakin työpajassa toimeenpannun työnjaon tieltä. Mutta markkinat kasvoivat yhä, kysyntä lisääntyi yhä. Manufaktuuri-teollisuuskaan ei enää riittänyt. Silloin höyry ja kone mullistivat teollisen tuotannon. Manufaktuuri-teollisuuden tilalle tuli nykyaikainen suurteollisuus, teollisen keskisäädyn tilalle tulivat teollisuuden miljoonamiehet, kokonaisten teollisuusarmeijain päälliköt, nykyajan porvarit.

Suurteollisuus loi maailmanmarkkinat, joita Amerikan löytö oli valmistellut. Maailmanmarkkinain muodostuminen on aiheuttanut kaupan, merenkulun ja maaliikenteen tavattoman kehittymisen. Tämä taas on vaikuttanut vuorostaan teollisuuden laajenemiseen, ja samassa mitassa kuin teollisuus, kauppa, merenkulku ja rautatiet laajenivat, samassa mitassa kehittyi myös porvaristo, se kartutti pääomiaan ja työnsi taka-alalle kaikki keskiajalta periytyneet luokat.

Näemme siis, että nykyajan porvaristo itse on pitkän kehityskulun, monien tuotanto- ja vaihtotavassa tapahtuneiden mullistusten tuote.

Porvariston kutakin kehitysastetta seurasi vastaava poliittinen edistys. Porvaristo, joka oli ollut sorrettu sääty feodaalierrojen vallitessa, aseistettu ja itsehallinnollinen yhtymä kommuunissa, täällä - riippumaton kaupunkitasavalta, tuolla - monarkian kolmas verovelvollinen sääty, sitten manufaktuurikaudella aateliston vastapainona säätyvaltaisessa tai absoluuttisessa monarkiassa ja yleensä suurten monarkiaien pääperustana, taisteli lopulta suurteollisuuden ja maailmanmarkkinoiden muodostuttua itselleen yksinomaisen poliittisen herruuden nykyaikaisessa eduskunnallisessa valtiossa. Nykyaikainen valtiovalta on vain toimikunta, joka hoitaa koko porvariluokan yhteisiä asioita.

Porvaristo on esittänyt historiassa mitä kumouksellisinta osaa

Porvaristo, missä se on päässyt valtaan, on hävittänyt kaikki feodaaliset, patriarkaliset, idylliset suhteet. Se on säälimättömästi repinyt rikki feodaaliajan kirjavat siteet, jotka olivat sitoneet ihmisen hänen "luonnolliseen esimieheensä", eikä ole jättänyt ihmisten välille mitään muuta sidettä kuin alastoman edun, tunteettoman "käteismaksun". Se on hukuttanut hurskaan haaveilun, ritarillisen innostuksen ja poroporvarillisen kaihomielisyyden pyhät väreilyt itsekkään harkinnan jääkylmään veteen. Se on muuttanut persoonallisen arvon vaihtoarvoksi ja asettanut lukemattomien kirjallisesti vahvistettujen ja ansaittujen vapauksien tilalle yhden, tunnottoman kauppavapauden. Se on sanalla sanoen asettanut uskonnollisten ja poliittisten harhakuvitelmien verhoaman riiston tilalle avoimen, häpeämättömän, suoran ja raa'an riiston.

Porvaristo on riisunut pyhyidenloisteen kaikilta toimilta, joita tähän asti on pidetty kunnianarvoisina ja joihin on suhtauduttu pelonsekaisella hartaalla kunnioituksella. Lääkäriin, lakimiehen, papin, runoilijan ja tiedemiehen se on muuttanut maksustatyöskenteleviksi palkkatyöläisikseen.

Porvaristo on repinyt perhesuhteelta sen liikuttavan tunnelmallisen verhon ja ty pistänyt sen pelkäksi rahasuhteeksi.

Porvaristo on paljastanut, kuinka raaka voimanilmaus, jota taantumukselliset niin suuresti ihailevat keskiajassa, sai veltoimmasta laiskuudesta sopivan täydennyksensä. Porvaristo on ensi kerran osoittanut, mitä ihmisen toiminta voi saada aikaan. Se on tehnyt ihmetöitä, jotka ovat kokonaan toisenlaisia kuin Egyptin pyramidit, Rooman vesijohdot ja goottilaiset tuomiokirkot; se on suorittanut retkiä, jotka ovat kokonaan toisenlaisia kuin kansainvaellukset ja ristiretket.

Porvaristo ei voi olla olemassa aiheuttamatta jatkuvasti mullistuksia tuotantovälineissä, siis tuotantosuhteissa, siis kaikissa yhteiskunnallisissa suhteissa. Sitä vastoin kaikkien aikaisempien teollisuutta harjoittaneiden luokkien olemassaolon ensimmäinen edellytys oli vanhan tuotantotavan säilyttäminen muuttumattomana. Jatkuvat mullistukset tuotannossa, kaikkien yhteiskunnallisten olosuhteiden keskeytymätön järkkyminen, alituinen epävarmuus ja liike erottavat porvariston aikakauden kaikista muista. Kaikki piintyneet, ruostuneet suhteet ja niihin liittyvät vanhastaan arvossapidetyt käsitykset ja katsantokannat höltyvät, kaikki vastamuodostuneet vanhenevat ennenkuin ehtivät luutua, kaikki säätyperäinen ja pysyväinen haihtuu pois, kaikki pyhä häväistään, ja ihmisten on lopulta pakko tarkastella asemaansa elämässä ja keskinäisiä suhteitaan avoimin silmin.

Yhä laajemman tuotteiden menekin tarve ajaa porvaristoa maapallon joka kolkkaan. Kaikkialle sen täytyy pesiä, kaikkialle kotiutua, kaikkialla solmia suhteita.

Käyttämällä hyväksi maailmanmarkkinoita porvaristo on muuttanut kaikkien maiden tuotannon ja kulutuksen yleismaailmalliseksi. Taantumuksellisten suureksi suruksi se on poistanut teollisuudelta kansallisen maaperän. Ikivanhoja kansallisia teollisuusaloja on tuhottu ja tuhoataan vielä joka päivä. Niitä tunkevat sivuun uudet teollisuusalat, joiden perustaminen on elinkysymys kaikille sivistyskansoille, teollisuusalat, jotka eivät enää käytä kotimaisia raaka-aineita, vaan mitä kaukaisimmilta alueilta tuotuja raaka-aineita, ja joiden valmisteita ei käytetä ainoastaan omassa maassa, vaan kaikissa maanosissa. Vanhojen, oman maan tuotteilla tyydytetyjen tarpeiden tilalle tulee uusia, joiden tyydyttäminen vaatii mitä kaukaisimpien maiden ja mitä erilaisimpien ilmanalojen tuotteita. Vanhan paikallisen ja kansallisen sulkeutuneisuuden ja omien tuotteiden varassa elämisen tilalle tulee kansojen kaikinpuolinen keskinäinen riippuvaisuus. Tämä koskee niin aineellista kuin myös henkistä tuotantoa. Eri kansakuntien henkiset tuotteet tulevat yhteiseksi omaisuudeksi. Kansallinen yksipuolisuus ja rajoittuneisuus käyvät yhä mahdottomammiksi, ja monesta kansallisesta ja paikallisesta kirjallisuudesta muodostuu maailman kirjallisuus.

Porvaristo vetää kaikkien tuotantovälineiden nopean parantamisen ja kulkuyhteyksien tavattoman helpottamisen kautta kaikki, raakalaisimmatkin kansakunnat sivistyksen piiriin. Sen tavarain halvat hinnat ovat raskas tykistö, jolla se ampuu maan tasalle kaikki Kiinan muurit ja pakottaa raakalaiskansojen itsepuolustuksensa muokalaishihan antautumaan. Se pakottaa kaikki kansakunnat omaksumaan porvarillisen tuotantotavan, elleivät ne tahdo tuhoutua; se pakottaa ne ottamaan käytäntöön niin sanotun sivistyksen, so. tulemaan porvareiksi. Sanalla sanoen, se luo itselleen maailman oman kuvansa mukaan.

Porvaristo on alistanut maaseudun kaupunkien herruuteen. Se on luonut valtavan suuria kaupunkeja, se on suuresti lisännyt kaupunkiväestön lukumäärää maalaisväestön lukumäärään verrattuna ja siten temmannut väestön melkoisen osan pois maaseutuelämän tylsyydestä. Samoin kuin se on tehnyt maaseudun riippuvaiseksi kaupungista, se on tehnyt raakalais- ja puoliraakalaismaat riippuvaisiksi sivistysmaista, talonpoikaiskansat porvarillisista kansoista, idän lännestä.

Porvaristo hävittää yhä enemmän tuotantovälineiden, omaisuuden ja väestön pirstoutuneisuutta. Se on kerännyt väestön yhteen, keskittänyt tuotantovälineet ja koonnut omaisuuden harvojen käsiin. Välttämättömänä seurauksena tästä on ollut valtiollinen keskittyminen. Riippumattomat, melkein vain liittolaissuhteissa olleet maakunnat erilaisine etuineen, lakeineen, hallituksineen ja tulleineen, liitettiin yhteen yhdeksi kansakunnaksi, jolla on yksi hallitus, yksi laki, yksi kansallinen luokkaetu, yksi tulliraja.

Vajaa sata vuotta kestäneen luokkaherruutensa aikana porvaristo on luonut enemmän ja jättiläisempää tuotantovoimia kuin kaikki edelliset sukupolvet yhteensä. Luonnonvoimien alistaminen, koneiden käyttö, kemian soveltaminen teollisuuteen ja maanviljelykseen, höyrylaivaliikenne, rautatiet, sähkölennätin, kokonaisten maanosien raivaaminen viljelykselle, jokien muuttaminen purjehduskelpoisiksi, kokonaiset, aivankuin maasta poljetut väestöt - mikä aikaisempi vuosisata saattoi aavistaa, että yhteiskunnallisen työn uumenissa uinui tällaisia tuotantovoimia!

Olemme siis nähneet: ne tuotanto- ja vaihtovälineet, joiden perustalla porvaristo kehittyi, oli luotu feodaalisessa yhteiskunnassa. Näiden tuotanto- ja vaihtovälineiden kehityksen määrättyllä asteella ne olosuhteet, joissa feodaalinen yhteiskunta tuotti ja vaihtoi, maanviljelyksen ja manufaktuuriteollisuuden feodaalinen järjestelmä, sanalla sanoen feodaaliset omistussuhteet eivät enää vastanneet kehittyneitä tuotantovoimia. Ne jarruttivat tuotantoa, sen sijaan että olisivat sitä edistäneet. Ne muuttuivat kahleiksi. Ne täytyi murtaa, ja ne murrettiin.

Niiden tilalle tuli vapaa kilpailu ja sitä vastaava yhteiskunnallinen ja poliittinen järjestelmä, porvariluokan taloudellinen ja poliittinen herruus.

Meidän nähtemme tapahtuu samanlaista liikuntaa. Porvarilliset tuotanto- ja vaihtosuhteet, porvarilliset omistussuhteet - nykyaikainen porvarillinen yhteiskunta, joka on loihittanut esiin niin valtavat tuotanto- ja vaihtovälineet, on kuin taikuri, joka ei enää itse kykene hallitsemaan esiinloihittamiaan maanalaisia mahteja. Teollisuuden ja kaupan historia on vuosikymmeniä ollut vain nykyaikaisten tuotantovoimien kapinaa nykyaikaisia tuotantosuhteita vastaan, niitä omistussuhteita vastaan, jotka ovat porvariston ja sen vallan elämänehtoja. Riittää, kun mainitaan liikepulat, jotka määrättyjen ajanjaksojen kuluttua toistuen yhtä uhkaavammin asettavat kyseenalaiseksi koko porvarillisen yhteiskunnan olemassaolon. Liikepulien aikana tuhoetaan säännöllisesti suuri osa ei ainoastaan valmiista tuotteista, vaan vieläpä jo luoduista tuotantovoimistakin. Pulien aikana puhkeaa yhteiskunnallinen kulkutauti, joka kaikista edellisistä aikakausista olisi näyttänyt mielettömyydeltä - liikatuotannon kulkutauti. Yhteiskunta on yks kaks vajonnut jälleen äkillisen raakalaisuuden tilaan: nälänhätä ja yleinen hävityssota näyttävät riistäneen siltä kaikki elämänvälineet; teollisuus ja kauppa näyttävät tuhoiltuilla, ja miksi? Siksi, että yhteiskunnalla on liian paljon sivistystä, liian paljon elintarpeita, liian paljon teollisuutta, liian paljon kauppaa. Tuotantovoimat, jotka ovat sen käytettävänä, eivät enää edistä porvarillisten omistussuhteiden kehittymistä; päinvastoin, ne ovat tulleet liian valtaviksi näille suhteille, nämä suhteet estävät niiden kehitystä; ja heti kun tuotantovoimat alkavat murtaa tätä estettä, ne saattavat koko porvarillisen yhteiskunnan sekasortoon, saattavat vaaraan porvarillisen omistuksen olemassaolon. Porvarilliset suhteet ovat käyneet liian ahtaiksi niiden tuottamille rikkauksille. - Miten porvaristo voittaa nämä pulat? Toisaalta hävittämällä pakosta suuret määrät tuotantovoimia; toisaalta valloittamalla uusia markkinoita ja käyttämällä perinpohjaisemmin vanhoja. Miten siis? Siten, että se valmistaa yhä monipuolisempia ja yhä tuhoisimpia pulia ja vähentää keinoja niiden torjumiseksi.

Aseet, joilla porvaristo löi maahan feodalismia, suuntautuvat nyt porvaristoa itseään vastaan

Mutta porvaristo ei ole vain takonut aseita, jotka tuottavat sille kuoleman; se on myös synnyttänyt miehet, jotka tulevat käyttämään näitä aseita - nykyajan työläiset, proletarit.

Samassa määrässä kuin porvaristo, so. pääoma, kehittyi, samassa määrässä kehittyi myös proletariaatti, nykyajan työläisten luokka, työläisten, jotka voivat elää vain niin kauan kuin saavat työtä, ja jotka saavat työtä vain niin kauan kuin heidän työnsä lisää pääomaa. Nämä työläiset,

joiden on pakko myydä itsensä kappalekaupalla, ovat tavaraa niin kuin kaikki muutkin kauppa-artikkelit, ja siksi he ovat samassa mitassa kilpailun kaikkien satunnaisuuksien ja markkinain heilahtelujen alaisia.

Proletaarien työ on koneitten käytön laajenemisen ja työnjaon vuoksi menettänyt kaiken itsenäisen luonteensa ja lakannut samalla viehättämästä työläistä. Hänestä tulee pelkkä koneen lisäke, jolta vaaditaan vain mahdollisimman yksinkertaisia, yksitoikkoisia ja helposti opittavia otteita. Työläisten aiheuttamat kulungit supistuvat näin ollen melkein yksinomaan siihen, mikä menee niihin elämänvälineisiin, jotka hän tarvitsee ylläpitoonsa ja sukunsa jatkamiseen. Mutta tavaran, siis myös työn hinta on sama kuin sen tuotantokustannukset. Samassa määrässä kuin työn tympeys kasvaa, vähenee palkka. Enemminkin, samassa määrässä kuin koneiden käyttö ja työnjako lisääntyvät, samassa määrässä lisääntyy myös työn määrä joko siksi, että lisätään määrättyssä ajassa vaaditun työn määrää, tai siksi, että suurennetaan koneiden käyntinopeutta jne.

Nykyaikainen teollisuus on muuttanut patriarkaalisen mestarin pienen työpajan teollisuuskapitalistin suureksi tehtaaksi. Tehtaisiin sullotut suuret työläisjoukot järjestetään sotilaallisesti. Teollisuuden rivimiehinä heidät alistetaan täydellisen hierarkian muodostavien aliupseerien ja upseerien valvontaan. He eivät ole ainoastaan porvariluokan, porvarivaltion orjia, vaan heitä orjuuttaa joka päivä, joka hetki kone, pomo ja ennen kaikkea yksityinen tehtailijaporvari itse. Tämä pakkovalta on sitä pikkumaisempaa, vihatumpaa ja katkeroitavampaa, mitä avoimemmin se julistaa tarkoitusperäkseen hyötymisen.

Mitä vähemmän käsin tehtävä työ vaatii taitoa ja voimaa, so. mitä pitemmälle uudenaikainen teollisuus kehittyy, sitä enemmän naisten ja lasten työ tunkee syrjään miesten työn. Sukupuoli- ja ikäeroavaisuuksilla ei ole enää mitään yhteiskunnallista merkitystä työväenluokalle. On olemassa vain työvälineitä, jotka aina iän ja sukupuolen mukaan aiheuttavat eri suuruisia kustannuksia. Kun tehtaanomistaja on päättänyt työläisen riistämisen sikäli, että tämä on saanut työpalkkansa käteisenä, työläisen kimppuun hyökkäävät porvariston muut osat: talonomistaja, kauppias, panttilainaja jne.

Tähänastiset keskisäädyn alimmat kerrokset, pienet teollisuuden harjoittajat, pienet kauppiat ja koroillaeläjät, käsityöläiset ja talonpojat, kaikki nämä luokat proletarisoituvat osittain sen vuoksi, että heidän pieni pääomansa ei riitä suurteollisuuden harjoittamiseen eikä kestä kilpailua suurempien kapitalistien kanssa, osittain sen vuoksi, että uudet tuotantotavat tekevät arvottomaksi heidän ammattitaitonsa. Näin proletariaatti saa rekryyttejä kaikista väestöluokista.

Proletariaatin kehityksessä on eri asteita. Sen taistelu porvaristoa vastaan alkaa sen olemassaolon ensi hetkestä

Aluksi taistelevat yksityiset työläiset, sitten yhden tehtaan työläiset, sitten yhden työalan työläiset jollain paikkakunnalla sitä yksityistä porvaria vastaan, joka riistää heitä välittömästi. He eivät suuntaa hyökkäyksiään vain porvarillisia tuotantosuheteita vastaan, he kohdistavat ne itse tuotantovälineihinkin; he tuhoavat ulkomaisia kilpailevia tavaroita, rikkovat koneita, sytyttävät tehtaita tuleen, he koettavat voimakeinoin palauttaa keskiaikaisen työmiehen menetetyn aseman.

Tällä asteella työläiset muodostavat joukon, joka on hajallaan ympäri maata ja kilpailun pirstoma. Työläisten joukoittainen yhdistyminen ei vielä ole seurausta heidän omasta yhteenliittymisestään, vaan seuraus porvariston yhteenliittymisestä, porvariston, jonka on pakko poliittisten tarkoitusperiensä saavuttamiseksi panna koko proletariaatti liikkeelle ja joka toistaiseksi vielä voikin sen tehdä. Tällä asteella proletaarit eivät siis taistele omia vihollisiaan, vaan vihollistensa

vihollisia vastaan - rajattoman yksinvallan jäännöksiä, maanomistajia, teollisuutta harjoittamatonta porvaristoa ja pikkuporvareja vastaan. Koko historiallinen liike on keskittynyt siten porvariston käsiin: jokainen voitto, mikä näin saavutetaan on porvariston voitto.

Mutta teollisuuden kehittyessä proletariaatti ei kasva vain määrällisesti; se kootaan yhteen suuriksi joukoiksi, sen voima kasvaa ja se tuntee tämän yhä paremmin. Proletariaatin edut, elämänehdot tasoittuvat yhä enemmän sitä mukaa, kun koneitten käytäntöönottaminen yhä enemmän poistaa työn eroavaisuuksia ja painaa palkan melkein kaikkialla yhtä alhaiselle tasolle. Porvarien keskeinen kasvava kilpailu ja siitä johtuvat liikepulat tekevät työläisten palkan yhä epävakaisemmaksi; yhä nopeammin kehittyvä, lakkaamaton koneitten parantaminen tekee työläisten aseman elämässä yhä epävarmemmaksi; yksityisen työläisen ja yksityisen porvarin väliset yhteenotot saavat yhä enemmän kahden luokan välisten yhteentörmäysten luonteen. Työläiset alkavat muodostaa yhteenliittyviä porvareita vastaan; he liittyvät yhteen puolustaakseen työpalkkaansa. He perustavat pysyviäkin yhdistyksiä turvatakseen itsensä mahdollisten yhteenottojen varalta. Paikoitellen taistelu kehittyi avoimiksi kapinoiksi.

Aika ajoin työläiset voittavat, mutta vain tilapäisesti. Varsinaisena tuloksena heidän taisteluistaan ei ole välitön menestys, vaan työläisten yhä laajempi yhteenliittyminen. Sitä edistävät yhä paranevat liikennevälineet, jotka suurteollisuus luo ja jotka saattavat eri paikkakuntien työläiset yhteyteen keskenään. Tarvitaankin vain yhteys, jotta monet kaikkialla luonteeltaan samanlaiset paikalliset taistelut keskittyisivät yhdeksi kansalliseksi taisteluksi, luokkataisteluksi. Kaikkalainen luokkataistelu on poliittista taistelua. Ja yhtymisen, mihin keskiajan kaupunkilaiset metsäteitään käyttäen tarvitsivat vuosisatoja, saavat nykyajan proletaarit rautateiden ansiosta aikaan muutamassa vuodessa.

Tätä proletaarien järjestymistä luokaksi ja samalla poliittiseksi puolueeksi hajottaa joka hetki taas kilpailu itse työläisten kesken. Mutta se viriää aina uudestaan, voimakkaampana, lujempaan ja mahtavampana. Käyttäen hyväkseen porvariston keskinäistä erimielisyyttä se pakottaa tunnustamaan lain muodossa eräät työläisten intressit. Esimerkiksi laki kymmenentuntisesta työpäivästä Englannissa.

Vanhassa yhteiskunnassa tapahtuvat yhteentörmäykset yleensä edistävät monella tavoin proletariaatin kehitystä. Porvaristo käy alituista taistelua: aluksi ylimystöä vastaan; myöhemmin itse porvariston niitä osia vastaan, joiden edut ovat joutuneet ristiriitaan teollisuuden kehityksen kanssa; ja alituisesti kaikkien ulkomaiden porvaristoa vastaan. Kaikissa näissä taisteluissa se huomaa olevansa pakotettu vetoamaan proletariaatin, kutsumaan sitä avukseen ja vetämään sen siten poliittiseen liikkeeseen. Se, itse siis antaa proletariaatille oman sivistyksensä aineksi, ts. aseita itseään vastaan.

Edelleen, kuten olemme nähneet, teollisuuden kehitys syöksee kokonaisia vallassa olevan luokan osia proletariaatin riveihin tai ainakin uhkaa niiden elämänehtoja. Nekin tuovat proletariaatille paljon sivistyksen aineksia.

Niinä aikoina vihdoin, kun luokkataistelu lähenee ratkaisuaan, käy hajaantumisprosessi vallassa olevan luokan keskuudessa, koko vanhan yhteiskunnan sisällä luonteeltaan niin kiivaaksi, niin räikeäksi, että pieni osa hallitsevasta luokasta sanoutuu siitä irti ja liittyy vallankumoukselliseen luokkaan, luokkaan, jolle kuuluu tulevaisuus. Niin kuin aikaisemmin osa aatelistosta meni porvariston puolelle, niin menee nyt osa porvaristosta proletariaatin puolelle, ja nimenomaan osa porvarillisista ideologeista, jotka ovat päässeet niin korkealle, että teoreettisesti ymmärtävät koko historiallisen liikunnan.

Kaikista luokista, jotka nyt esiintyvät porvaristoa vastaan, vain proletariaatti on todella vallankumouksellinen luokka. Muut luokat sortuvat ja häviävät suurteollisuuden kehittyessä, proletariaatti on sen oma tuote.

Keskisäädyt, pienteollisuudenharjoittaja, pikkukauppias, käsityöläinen, talonpoika, kaikki ne taistelevat porvaristoa vastaan pelastaakseen perikadolta olemassaolonsa keskisäätynä. Ne eivät siis ole vallankumouksellisia, vaan vanhoillisia. Enemminkin, ne ovat taantumuksellisia, sillä ne yrittävät kääntää historian pyörää taaksepäin. Jos ne ovat vallankumouksellisia, niin ne ovat sellaisia silloin, kun niiden edessä on siirtyminen proletariaattiin, kun ne eivät puolusta nykyisiä, vaan tulevia etujaan, kun ne luopuvat omasta katsantokannastaan asettuakseen proletariaatin katsantokannalle.

Ryysyköyhälistön, tämän vanhan yhteiskunnan alimpien kerrosten passiivisen mädäntymistuotteen, proletaarin vallankumous tempaa paikoitellen mukaan liikkeeseen, mutta koko asemansa vuoksi se on taipuvaisempi myymään itsensä taantumuksellisiin vehkeilyihin.

Vanhan yhteiskunnan elämänedellytykset on jo tuhottu proletariaatin elämänedellytyksissä. Proletaarilla ei ole omaisuutta; hänen suhteensa vaimoonsa ja lapsiinsa eroaa nyt täydellisesti porvarillisista perhesuhteista; nykyaikainen teollisuustyö, nykyaikainen pääoman ies, joka on samaa niin Englannissa kuin Ranskassa, niin Amerikassa kuin Saksassa, ovat hinkanneet hänestä pois kaiken kansallisen luonteen. Lait, moraalit, uskonto ovat hänelle porvarillisia ennakkoluuloja, joiden takana piilevät porvariston intressit.

Vallattuaan vallan kaikki aikaisemmat luokat pyrkivät varmistamaan jo saavuttamansa aseman alistamalla oman omistamistapansa ehtoihin koko yhteiskunnan. Proletaarit voivat vallata yhteiskunnalliset tuotantovoimat haltuunsa vain hävittämällä oman tähänastisen omistamistapansa ja samalla koko tähänastisen omistamistavan yleensä. Proletaareilla ei ole mitään omaansa suojattavana, heidän on hävitettävä yksityisomistuksen kaikki tähänastiset suojat ja takeet.

Kaikki tähänastiset liikkeet ovat olleet joko vähemmistöjen omia liikkeitä tai vähemmistöjen etuja ajavia liikkeitä. Proletaarin liike on valtavan enemmistön etuja ajavaa, valtavan enemmistön itsenäistä liikettä. Proletariaatti, nykyisen yhteiskunnan alin kerros, ei voi kohota, nousta jaloilleen muutoin, kuin että virallisen yhteiskunnan kerroksista muodostuva koko päällysrakennus räjäytetään ilmaan.

Joskaan ei sisällöltään, niin muodoltaan on proletariaatin taistelu porvaristoa vastaan lähinnä kansallista. Kunkin maan proletariaatin täytyy luonnollisesti tehdä ensin loppu omasta porvaristostaan.

Kuvatessamme proletariaatin kehityksen yleisimpiä vaiheita, tarkastelimme nykyisen yhteiskunnan sisäistä, enemmän tai vähemmän verhoitua kansalaissotaa aina siihen kohtaan, jossa se puhkeaa avoimeksi vallankumoukseksi ja proletariaatti pystyttää oman herruutensa kukistamalla väkivaltaisesti porvariston.

Kaikki tähänastisen yhteiskunnat, kuten olemme nähneet, ovat perustuneet sortavien ja sorrettujen luokkien vastakkaisuuteen. Mutta jotta voitaisiin sortaa jotakin luokkaa, täytyy tälle turvata edellytykset, joiden puitteissa se voi ylläpitää ainakin orjan elämäänsä. Maaorja on ponnistanut itsensä kommuunin jäseneksi maaorjuudessa, samoin kuin pikkuporvari porvariksi feodaalisen rajattoman yksinvallan ikeen alla. Sitä vastoin nykyaikainen työläinen ei kohoa teollisuuden edistyessä, vaan vajoaa alapuolelle. Työläisestä tulee köyhä, ja köyhäisyys kasvaa vielä nopeammin kuin väestö ja rikkaus. Tämä osoittaa selvästi, että porvaristo on

kykenemätön pysymään kauemmin yhteiskunnan hallitsevana luokkana ja pakottamaan yhteiskunnan pitämään oman luokkansa ehtoja säännöstyvänsä lakina. Se on kykenemätön hallitsemaan, koska se ei kykene turvaamaan orjalleen edes orjuudessa olemista, koska sen on pakko antaa orjansa vajota sellaiseen tilaan, jossa sen täytyy elättää orjaa, sen sijaan että orja elättäisi sitä itseään. Yhteiskunta ei enää voi elää porvariston alaisena, ts. porvariston elämä ei enää ole sopiva yhteiskunnalle.

Porvariluokan olemassaolon ja herruuden oleellisimpana edellytyksenä on rikkauden kertyminen yksityisten käsiin, pääoman muodostuminen ja lisääntyminen. Pääoman olemassaolon edellytyksenä on palkkatyö. Palkkatyö perustuu yksinomaan työläisten keskinäiseen kilpailuun. Teollisuuden edistys, jonka tahdoton ja vastustuskyvytön toimeenpanija porvaristo on, asettaa kilpailusta johtuvan työläisten eristäytymisen tilalle heidän vallankumouksellisen yhteenliittymisensä yhdistysten kautta. Suurteollisuuden kehittyessä porvariston jalkojen alta riistetään siis itse se perusta, jolla se tuottaa ja omistaa tuotteet. Se tuottaa ennen kaikkea omat haudankaivajansa. Porvariston häviö ja proletariaatin voitto ovat yhtä väistämättömiä.

II Proletaarit ja kommunistit

Mikä on kommunistien suhde proletaareihin yleensä?

Kommunistit eivät ole erikoinen puolue muiden työväenpuolueiden vastakohtana. Heillä ei ole mitään proletariaatin eduista eriyviä etuja.

He eivät esitä mitään erikoisia periaatteita, joiden mukaiseksi he tahtoisivat kaavata proletaarisen liikkeen.

Kommunistit eroavat muista proletaarisista puolueista toisaalta vain siinä, että eri kansakuntien proletaarien taisteluissa he nostavat esiin ja tekevät tunnetuiksi koko proletariaatin yhteisiä, kansallisuudesta riippumattomia etuja, ja toisaalta siinä, että proletariaatin ja porvariston välisen taistelun eri kehitysasteilla he aina edustavat koko liikkeen etua.

Kommunistit ovat siis käytännöllisesti päättäväisin, aina eteenpäin kannustava työväenpuolueiden osa kaikissa maissa; teoreettisesti he käsittävät paremmin kuin proletariaatin muu joukko proletaarisen liikkeen edellytykset, kulun ja yleiset tulokset.

Kommunistien lähin päämäärä on sama kuin kaikkien muidenkin proletaaristen puolueiden: proletariaatin muodostaminen luokaksi, porvariston herruuden kukistaminen, proletariaatin suorittama valtiollisen vallan valtaaminen.

Kommunistien teoreettiset väittämät eivät suinkaan perustu tuon tai tämän maailmanparantajan keksimiin tai löytämiin ideoihin ja periaatteisiin.

Ne ovat vain käynnissä olevan luokkataistelun tosiasiallisten suhteiden, silmiemme edessä tapahtuvan historiallisen liikkeen yleisiä ilmauksia. Tähänastisten omistussuhteiden lakkauttaminen ei ole jotain vain kommunismille ominaista.

Kaikki omistussuhteet ovat olleet alituisen historiallisen vaihtumisen, alituisen historiallisen muutoksen alaisia.

Ranskan vallankumous esimerkiksi lakkautti feodaalisen omistuksen asettaen tilalle porvarillisen omistuksen.

Kommunismille ominaista ei ole omistuksen lakkauttaminen yleensä, vaan porvarillisen omistuksen lakkauttaminen.

Mutta nykyaikainen porvarillinen yksityisomistus on viimeinen ja täydellisin ilmaus sellaisesta tuotteiden tuottamisesta ja omistamisesta, mikä perustuu luokkavastakohtiin, toisten harjoittamaan toisten riistämiseen.

Tässä mielessä voivat kommunistit ilmaista oppinsa kahdella sanalla: yksityisomistuksen lakkauttaminen.

Meitä kommunisteja on syytetty siitä, että me tahdomme lakkauttaa persoonallisesti ansaitun, omalla työllä hankitun omaisuuden, sen omaisuuden, joka muodostaa kaiken persoonallisen vapauden, toiminnan ja itsenäisyyden perustuksen.

Omalla työllä hankittu, saatu ja ansaittu omaisuus! Puhutteko pikkuporvarien, pientalonpoikien omaisuudesta, joka oli porvarillisen omaisuuden edeltäjä? Meidän ei tarvitse sitä lakkauttaa, teollisuuden kehitys on sitä lakkauttanut ja lakkauttaa joka päivä.

Vai puhutteko nykyaikaisesta porvarillisesta yksityisomaisuudesta?

Mutta luoko palkkatyö, proletaarin työ hänelle omaisuutta? Eihän toki. Se luo pääomaa, so. palkkatyötä riistävää omaisuutta, joka voi lisääntyä vain ehdolla, että se synnyttää uutta palkkatyötä sitä jälleen riistääkseen. Omaisuus nykyisessä muodossaan liikkuu pääoman ja palkkatöiden välisessä vastakohtaisuudessa. Tarkastelkaamme tämän vastakohtaisuuden kumpakin puolta.

Kapitalistina oleminen merkitsee sitä, että henkilöllä on, ei vain pelkästään persoonallinen, vaan myös yhteiskunnallinen asema tuotannossa. Pääoma on yhteinen tuote ja sen voi saada liikkeelle vain yhteiskunnan monien jäsenten, viime kädessä vain sen kaikkien jäsenten yhteinen toiminta. Pääoma ei siis ole mikään persoonallinen, vaan se on yhteiskunnallinen mahti.

Kun siis pääoma muutetaan yhteiseksi, yhteiskunnan kaikille jäsenille kuuluvaksi omaisuudeksi, niin se ei ole persoonallisen omaisuuden muuttamista yhteiskunnalliseksi. Muuttuu vain omaisuuden yhteiskunnallinen luonne. Se kadottaa luokaluonteensa.

Siirtykäämme tarkastelemaan palkkatyötä

Palkkatyön keskimääräisenä hintana on työpalkan minimimäärä, so. niiden elämänvälineiden yhteismäärä, jotka ovat välttämättömät pitämään työläisen työläisenä elossa. Siis se, mitä palkkatyöläinen omakseen saa, riittää ainoastaan hänen elämänsä uudistamiseen. Emme lainkaan tahdo poistaa tätä työntuotteiden persoonallista omaksi omistamista elämän välitöntä uusintamista varten, omaksi omistamista, josta ei jää mitään ylijäämää, mikä voisi antaa valtaa vieraaseen työhön. Tahdomme poistaa vain tämän omaksi omistamisen kurjan luonteen, jonka vallitessa työläinen elää vain lisätäkseen pääomaa ja elää vain niin kauan, kuin hallitsevan luokan edut sitä vaativat.

Porvarillisessa yhteiskunnassa on elävä työ vain keino, jolla lisätään kasatun työn määrää. Kommunistisessa yhteiskunnassa on kasattu työ vain keino, jolla avarretaan, rikastutetaan ja edistetään työläisten elintoimintaa.

Porvarillisessa yhteiskunnassa hallitsee siis menneisyys nykyisyyttä, kommunistisessa nykyisyys menneisyyttä. Porvarillisessa yhteiskunnassa on pääoma itsenäistä ja persoonallista, samalla kuin toimiva yksilö on epäitsenäinen ja persoonaton.

Ja näiden suhteiden hävittämistä porvaristo sanoo persoonallisuuden ja vapauden hävittämiseksi! Ja syystä kyllä. Kysymys on tosiaankin porvaripersonaalisuuden, porvarillisen itsenäisyyden ja porvarillisen vapauden hävittämisestä.

Vapaus nykyisten porvarillisten tuotantosuhteiden puitteissa tarkoittaa vapaata kauppaa, oston ja myynnin vapautta.

Mutta kaupustelun lakatessa lakkaa myös vapaa kaupustelu. Puheissa vapaasta kaupustelusta, samoin kuin porvaristomme muissakin mahtipontisissa puheissa vapaudesta, on järkeä ylipäänsä vain mikäli kysymyksessä on kahlehdittu kaupustelu, keskiajan orjuutettu kaupunkilainen, mutta ei kaupustelun, porvarillisten tuotantosuhteiden ja itse porvariston kommunistinen hävittäminen. Te kauhistutte sitä, että me tahdomme hävittää yksityisomistuksen. Mutta nykyisessä yhteiskunnassannehan sen jäsenistön yhdeksän kymmenesosan kohdalta yksityisomistus on hävitetty; se onkin olemassa juuri sen vuoksi, ettei sitä ole yhdeksää kymmenesosaa varten. Te syytätte meitä siis siitä, että me tahdomme hävittää omistuksen, jonka välttämättömänä edellytyksenä on se, että yhteiskunnan valtava enemmistö on vailla omaisuutta.

Sanalla sanoen, te syytätte meitä siitä, että me tahdomme hävittää omistuksenne. Todellakin, sitä me tahdomme.

Siitä hetkestä alkaen, jolloin työtä ei enää voi muuttaa pääomaksi, rahaksi, maankoroksi, lyhyesti sanoen monopolisoitavissa olevaksi yhteiskunnalliseksi mahdiksi, so. siitä hetkestä alkaen, jolloin persoonallinen omistus ei enää voi muuttua porvarilliseksi, siitä hetkestä alkaen te julistatte, että persoona on hävitetty.

Te myönnätte siis, että persoonaksi te ette tunnusta ketään muuta kuin porvarin, so. porvarillisen omistajan. Ja tämä persoona on tosiaankin hävitettävä.

Kommunismi ei riistä keneltäkään valtaa omistaa omaksi yhteiskunnallisia tuotteita, se riistää vain vallan orjuuttaa vierasta työtä tuon omaksi omistamisen avulla.

On väitetty, että kun yksityisomistuksesta tehdään loppu, niin kaikki toiminta lakkaa ja yleinen laiskuus pääsee vallalle

Siinä tapauksessa olisi porvarillisen yhteiskunnan jo aikoja sitten täytynyt tuhoutua laiskuuteen, sillä ne jotka siinä tekevät työtä, eivät ansaitse, ja ne jotka siinä ansaitsevat, eivät tee työtä. Koko tuo epäily tarkoittaa toisin sanoen, että silloin kun ei enää ole pääomaa, ei ole enää palkkatyötä. Kaikki vastaväitteet aineellisten tuotteiden kommunistista omistamis- ja tuotantotapaa vastaan on ulotettu koskemaan myös henkisten tuotteiden omistamista ja tuotantoa. Niin kuin luokkaomistuksen lakkauttaminen, niin myös luokkasivistyksen lakkauttaminen on hänestä samaa kuin yleensä kaiken sivistyksen lakkauttaminen.

Sivistys, jonka menettämistä porvari valittaa, on tavattoman suurelle enemmistölle muuttumista koneen lisäkkeeksi.

Mutta älkää kiistelkö kanssamme, kun mittaatte porvarillisen omistuksen hävittämistä porvarillisten vapaus-, sivistys- ja oikeus- ym. käsitteidenne mukaisesti. Aatteennekin ovat porvarillisten tuotanto- ja omistussuhteiden tuotteita, samoin kuin oikeutenne on vain laiksi korotettu luokkanne tahto, tahto, jonka sisältö riippuu luokkanne aineellisista elämänehdoista.

Tämä puolueellinen käsitys, mikä panee teidät muuttamaan tuotanto- ja omistussuhteenne historiallisista, tuotannon kehittyessä vaihtuvista suhteista ikuisiksi luonnon ja järjen laeiksi, on teillä ja se on ollut kaikilla ennen vallassa olleilla ja tuhoutuneilla luokilla. Sitä, mikä teistä on ymmärrettävää antiikin omistuksen suhteen, mikä teistä on ymmärrettävää feodaalisen omistuksen suhteen, te ette saata enää ymmärtää porvarillisen omistuksen suhteen.

Perheen hävittäminen! Äärimmäiset radikaalitkin kiivastuvat tästä kommunistien häpeämättömästä aikeesta.

Mihin perustuu nykyinen porvarillinen perhe? Pääomaan, yksityistuloon. Täydellisesti kehittyneenä se on olemassa vain porvaristoa varten; mutta täydennyksenään sillä on proletaarien pakollinen perheettömyys ja julkinen prostituutio.

Porvarillinen perhe katoaa luonnollisesti tämän täydennyksensä katoamisen mukana, ja molemmat häviävät pääoman häviämisen mukana.

Syytättekö meitä siitä, että me tahdomme tehdä lopun vanhempien harjoittamasta lasten riistosta? Myönnämme itsemme syylliseksi tähänkin rikokseen.

Te väitätte, että asettamalla kotikasvatuksen sijaan yhteiskunnallisen kasvatuksen me hävitämme kaikkein hellimmät suhteet.

Eikö sitten yhteiskunta määrää teidänkin kasvatustanne? Eivätkö sitä määrää yhteiskunnalliset suhteet, joiden puitteissa te kasvatatte, yhteiskunnan välitön tai välillinen puuttuminen kasvatukseen koulun jne. kautta? Kommunistit eivät ole keksineet yhteiskunnan vaikutusta kasvatukseen; he vain muuttavat kasvatuksen luonteen, tempaavat sen irti hallitsevan luokan vaikutuksen alaisuudesta.

Porvarilliset lauseparret perheestä ja kasvatuksesta, vanhempien ja lasten hellästä suhteesta käyvät sitä tympäisemmiksi, mitä enemmän suurteollisuuden kehittymisen seurauksena kaikki proletaarien perhesiteet revitään rikki ja lapsista tehdään pelkkiä kauppaesineitä ja työkaluja. Mutta te kommunistit tahdotte saada aikaan vaimojen yhteisyyden, huutaa meille koko porvaristo kuorossa.

Porvari näkee vaimossaan pelkän tuotantovälineen. Hän kuulee, että tuotantovälineet aiotaan antaa yhteiseen käyttöön, eikä luonnollisesti voi ajatella muuta, kuin että naistenkin kohtalona on sama yhteisyys.

Hän ei edes aavista, että kysymyksessä on juuri naisten kohottaminen pelkän tuotantovälineen asemasta.

Mikään ei ole muuten naurettavampaa kuin porvariemme korkean siveellinen kauhistus kommunistien muka tahdottoman virallisen vaimojen yhteisyyden johdosta. Kommunistien ei tarvitse ottaa käytäntöön naisten yhteisyyttä, se on melkein aina ollut olemassa.

Porvarimme, tyytymättä siihen, että heidän käytettävissään ovat heidän työläistensä vaimot ja tyttäret, puhumattakaan julkisesta prostituutiosta, pitävät suurimpana huvituksena vietellä toistensa aviovaimoja.

Porvarillinen avioliitto on todellisuudessa aviovaimojen yhteisyyttä. Kommunisteja voitaisiin korkeintaan syyttää siitä, että ulkokultaisesti salatun vaimojen yhteisyyden tilalle he tahtovat muka asettaa julkisen, avoimen. On muuten itsestään selvää, että tuotantosuhteiden hävittämisen ohessa katoaa myös niistä johtuva vaimojen yhteisyys, so. julkinen ja salainen prostituutio. Kommunisteja on edelleen syytetty siitä, että he tahtovat tehdä lopun isänmaasta ja kansallisuudesta.

Työläisillä ei ole isänmaata. Heiltä ei voida ottaa sitä, mitä heillä ei ole. Kun proletariaatin lähinnä täytyy vallata itselleen valtiollinen valta, kohottaa itsensä kansalliseksi luokaksi, muodostua kansakunnaksi, on se itse vielä kansallinen, joskaan ei suinkaan siinä mielessä kuin porvaristo sen käsittää.

Jo porvariston kehittyminen, kauppavapaus, maailmanmarkkinat, teollisuustuotannon ja sitä vastaavien elinolosuhteiden yhdenmukaistuminen hävittävät yhä enemmän kansojen kansallista eristyneisyyttä ja vastakohtaisuuksia.

Proletariaatin herruus on nopeuttava niiden häviämistä vieläkin enemmän. Yhteinen toiminta, ainakin sivistysmaiden kesken, on proletariaatin vapautuksen ensimmäisiä ehtoja. Sikäli kuin hävitetään yksilön harjoittama toisen yksilön riisto, häviää myös kansakunnan harjoittama toisen kansakunnan riisto.

Kansakunnan sisäisen luokkavastakohtaisuuden hävitessä häviää myös kansakuntien välinen vihamielinen suhde.

Syytöksen, joita esitetään kommunismia vastaan uskonnollisilta, filosofisilta ja yleensä ideologisilta näkökannoilta, eivät ansaitse perinpohjaisempaa käsittelyä.

Tarvitaanko syvällistä ymmärtämystä sen käsittämiseksi, että ihmisten elinolojen, yhteiskunnallisten suhteiden, heidän yhteiskunnallisen olemisensa muuttuessa muuttuvat myös heidän käsityksensä, katsomuksensa ja käsitteensä, sanalla sanoen heidän tietoisuutensa?

Mitä muuta todistaa aatteiden historia, kuin että henkinen tuotanto muuttuu aineellisen tuotannon mukana? Jokaisen aikakauden vallitsevina aatteina ovat aina olleet vain hallitsevan luokan aatteet.

Puhutaan aatteista, jotka vallankumouksellistavat koko yhteiskunnan; siten lausutaan julki vain se tosiasia, että vanhan yhteiskunnan sisällä ovat muodostuneet uuden ainekset, että vanhojen elinolojen rapautuessa rapautuvat samalla vanhat aatteet.

Kun vanha maailma oli häviämässä, voitti kristinusko vanhat uskonnot. Kun kristilliset aatteet 18. vuosisadalla joutuivat valistusaatteiden iskujen alla häviölle, feodaalinen yhteiskunta taisteli elämästä ja kuolemasta porvaristoa vastaan, joka siihen aikaan oli vallankumouksellista. Omantunnon- ja uskonnonvapauden aatteet ilmensivät vain vapaan kilpailun herruutta tietouden alalla.

Mutta, sanotaan, uskonnolliset, moraaliset, filosofiset, poliittiset, oikeus- ym. aatteet ovat tosin muuttuneet historiallisen kehityksen varrella. Mutta uskonto, moraalit, filosofia, politiikka, oikeus ovat aina säilyneet tässä lakkaamattomassa muutoksessa. On sitä paitsi ikuisia totuuksia, kuten

vapaus, oikeudenmukaisuus jne., jotka ovat yhteisiä kaikille yhteiskunnallisille oloille. Mutta kommunismi poistaa nämä ikuiset totuudet, se poistaa uskonnon, moraalin, sen sijaan että uudistaisi ne; se on siis ristiriidassa kaiken tähänastisen historiallisen kehityksen kanssa. Mikä on tämän syytöksen ydin? Kaikkien tähänastisten yhteiskuntien historia on liikkunut luokkavastakohtaisissa, jotka eri aikakausina ovat muodostuneet erilaisiksi.

Mutta olkoot ne muodoltaan minkälaisia hyvänsä, niin kaikkien menneiden vuosisatojen yhteisenä tosiasiana on ollut yhteiskunnan toisen osan harjoittama toisen osan riistäminen. Sen vuoksi ei ole ihme, että kaikkien vuosisatojen yhteiskunnallinen tietoisuus, kaikesta moninaisuudestaan ja erilaisuudestaan huolimatta, on kehittynyt määrättyinä yhteisissä muodoissa, sellaisissa muodoissa - tietoisuusmuodoissa -, jotka häviävät täydellisesti vasta sitten, kun luokkavastakohtaisuus kokonaan häviää.

Kommunistinen vallankumous on perintönä saatujen omistussuhteiden perinpohjaisinta murtamista; ei ole ihme, että sen kehityskulussa murretaan mitä perinpohjaisimmin perintönä saadut aatteet.

Mutta jättäkäämme porvariston kommunisminvastaiset vastaväitteet.

Näimme jo edellä, että ensimmäisenä askeleena työväen vallankumouksessa on proletariaatin nouseminen hallitsevaksi luokaksi, demokratian valloittaminen.

Proletariaatti käyttää poliittista herruuttaan ottaakseen vähitellen pois porvaristolta kaiken pääoman, keskittääkseen kaikki tuotantovälineet valtion, so. hallitsevaksi luokaksi järjestyneen proletariaatin käsiin, ja lisätäkseen mahdollisimman nopeasti tuotantovoimien määrää.

Luonnollisesti tämä voi aluksi tapahtua vain siten, että käydään despoottisesti käsiksi omistusoikeuteen ja porvarillisiin tuotantosuhteisiin, siis ryhdytään toimenpiteisiin, jotka näyttävät taloudellisesti riittämättömiltä ja kestävämmiltä, mutta jotka liikkeen edistyessä vievät pitemmälle meneviin toimenpiteisiin ja ovat välttämättömiä keinoja koko tuotantotavan mullistamiseksi.

Nämä toimenpiteet tulevat luonnollisesti olemaan erilaisia eri maissa.

Edistyneimmissä maissa voidaan kuitenkin miltei kaikkialla soveltaa seuraavia toimenpiteitä:

1. Maaomaisuuden pakkoluovutus ja maankoron käyttäminen valtion menoihin.
2. Korkea progressiivinen vero.
3. Perintöoikeuden lakkauttaminen.
4. Kaikkien emigranttien ja kapinallisten omaisuuden takavarikoiminen.
5. Luoton keskittäminen valtion käsiin kansallispankin kautta, jolla on valtion pääoma ja ehdoton yksinoikeus.
6. Kulkulaitoksen keskittäminen valtion käsiin.
7. Valtion tehtaiden ja tuotantovälineiden lisääminen, maan raivaaminen viljelykseen ja maiden parantaminen yhteisen suunnitelman mukaisesti.
8. Samanlainen työvelvollisuus kaikille, teollisuusarmeijan muodostaminen
9. Maanviljelyksen ja teollisuuden harjoittamisen yhdistäminen; toiminta kaupungin ja maaseudun välisen eroavaisuuden poistamiseksi vähitellen.
10. Kaikkien lasten yhteiskunnallinen ja maksuton kasvatus. Lasten tehdastyön poistaminen nykyisessä muodossa jne. jne.

Kun kehityksen edistyessä luokkaeroavaisuudet ovat hävinneet ja koko tuotanto on keskittynyt yksilöiden yhtymien käsiin, niin julkinen valta kadottaa valtiollisen luonteen. Valtiollinen valta varsinaisessa merkityksessään on toisen luokan organisoitua väkivaltaa toisen luokan alistamiseksi. Kun proletariaatti taistelussa porvaristoa vastaan välttämättömästi yhtyy luokaksi, kun se vallankumouksen kautta tekee itsensä hallitsevaksi luokaksi ja hallitsevana luokkana väkivaltaisesti poistaa vanhat tuotantosuhteet, niin näiden tuotantosuhteiden mukana se poistaa luokkavastakohtaisuuden olemassaolon edellytykset, luokat yleensä ja samalla oman valtansa luokkavaltana.

Vanhan porvarillisen yhteiskunnan ja sen luokkien ja luokkavastakohtien tilalle tulee yhtymä, jossa kunkin yksilön vapaa kehitys on kaikkien vapaan kehityksen edellytyksenä.

III Sosialistinen ja kommunistinen kirjallisuus

1. Taantumuksellinen sosialismi

a) Feodaalinen sosialismi

Ranskan ja Englannin ylimystöllä oli historiallisen asemansa mukaisesti kutsumuksena herjaukskirjasien kirjoittaminen nykyaikaista porvarillista yhteiskuntaa vastaan. Vihattu nousukas oli nujertanut sen vielä kerran heinäkuun vallankumouksessa Ranskassa vuonna 1830 ja parlamenttiuudistusliikkeessä Englannissa. Vakavasta poliittisesta taistelusta ei voinut olla enää puhuttakaan. Sille jäi vain kirjallinen taistelu. Mutta kirjallisuudenkin alalla restauraatioajan vanhat puheenparret olivat käyneet mahdottomiksi. Herättääkseen myötätuntoa ylimystön täytyi näennäisesti jättää syrjään omat etunsa ja laatia syytöskirjelmänsä porvaristoa vastaan vain riistetyn työväenluokan etujen nimessä. Se hankki itselleen tyydytystä laatimalla häväistyslauluja uudesta valtiaastaan ja kuiskutteleamalla sen korvaan enemmän tai vähemmän onnettomuutta uhkaavia ennustuksia.

Tällä tavalla syntyi feodaalinen sosialismi, puolittain menneisyyden kaikuna, puolittain tulevaisuuden uhkana, osuen väliin suoraan porvariston sydämeen katkeralla, nerokkaan purevalla arvostelulla, mutta täysin kykenemättömänä ymmärtämään nykyajan historian kulkua se teki aina koomillisen vaikutuksen.

Saadakseen kootuksi kansan puolelleen ylimystö heilutti lippuna proletariaatin kerjäläispussia. Mutta joka kerta kun kansa sitä seurasi, se näki ylimysten takamuksessa feodaalien vanhat vaakunat ja juoksi tiehensä nauraen äänekkäästi ja epäkunnioittavasti.

Osa Ranskan legitimisteistä ja Nuori Englanti ovat esittäneet tätä näytelmää.

Kun feodaalit todistelevat, että heidän riistotapansa oli toisenlaista kuin porvarillinen riisto, niin he unohtavat vain sen, että he riistivät tyyten toisenlaisten ja nyt jo aikansa eläneiden olosuhteiden ja edellytysten vallitessa. Kun he todistelevat, että heidän valtakautensa aikana ei ollut nykyaikaista proletariaattia, niin he unohtavat vain sen, että nykyaikainen porvaristo oli juuri heidän yhteiskunjärjestelmänsä vesa.

He salaavat muuten arvostelunsa taantumuksellista luonnetta niin vähän, että heidän pääsyytöksensä porvaristoa vastaan on juuri se, että tämän hallitessa kehittyy luokka, joka on räjäyttävä ilmaan koko vanhan yhteiskunjärjestelmän.

He syyttävät porvaristoa enemmänkin siitä, että se synnyttää vallankumouksellisen proletariaatin, kuin siitä, että se yleensä synnyttää proletariaatin.

Poliittisessa toiminnassa he osallistuvat sen vuoksi kaikkiin väkivaltatoimenpiteisiin työväenluokkaa vastaan, ja jokapäiväisessä elämässä, kaikista mahtipontisista fraaseistaan huolimatta, he ovat taipuvaisia poimimaan kultaomenoita ja vaihtamaan uskollisuuden, rakkauden ja kunnian lampaanvilla-, ja sokerijuurikas- ja viinakaupusteluun.

Niin kuin pappi kulki aina käsi kädessä feodaaliherran kanssa, niin myös pappissosialismi kulkee käsi kädessä feodaalisen sosialismin kanssa.

Mikään ei ole helpompaa kuin antaa sosialistinen pintaväri kristilliselle asketismille. Eikö kristinusko myös ole intoillut yksityisomaisuutta, avioliittoa, valtiota vastaan? Eikö se ole saarnannut niiden asemasta hyväntekeväisyyttä ja kerjäläisyyttä, naimattomuutta ja lihan kuolettamista, luostarielämää ja kirkkoa? Kristillinen sosialismi on vain se vihkivesi, jolla pappi siunaa ylimyksen itkun.

b) Pikkuporvarillinen sosialismi

Feodaalinen ylimystö ei ole ainoa luokka, jonka porvaristo kukisti ja jonka elinehdot huononivat ja raukesivat olemattomiin. Keskiajan porvarit ja pientalonpoikien sääty olivat nykyaikaisen porvariston edeltäjiä. Teollisesti ja kaupallisesti vähemmän kehittyneissä maissa tämä luokka vielä elää kituutta nousevan porvariston rinnalla.

Maissa, joissa on kehittynyt nykyaikainen sivistys, on muodostunut uusi pikkuporvaristo, joka häilyy proletariaatin ja porvariston välillä ja jota porvarillisen yhteiskunnan täydentävänä osana muodostuu alati uudelleen, mutta jonka jäseniä kilpailu syöksee yhtä mittaa proletariaattiin, samalla kun se näkee suurteollisuuden kehityksen lähentävän ajankohtaa, jolloin se nykyaikaisen yhteiskunnan itsenäisenä osana kokonaan häviää ja sen tilalle kaupassa, teollisuudessa ja maanviljelyksessä tulevat työnjohtajat ja palkatut palvelijat.

Sellaisissa maissa kuin Ranskassa, missä talonpoikaisluokkaa on paljon enemmän kuin puolet väestöstä, oli luonnollista, että kirjailijat, jotka esiintyivät proletariaatin puolesta porvaristoa vastaan, käyttivät porvarillista järjestelmää arvostellessaan pikkuporvarin ja pientalonpojan mittapuuta ja puolustivat työväkeä pikkuporvariston kannalta. Näin syntyi pikkuporvarillinen sosialismi. Sismondi on tämän kirjallisuuden päämies ei vain Ranskassa, vaan myös Englannissa. Tämä sosialismi eritteli mitä teräväjärkisimmin nykyaikaisissa tuotantosuhteissa ilmeneviä ristiriitoja. Se paljasti talousoppineiden ulkokultaiset kaunistelut. Se osoitti kumoamattomasti koneellisen tuotannon ja työnjaon tuhoiset vaikutukset, pääomien ja maaomaisuuden keskittymisen, liikatuotannon, pulat, pikkuporvariston ja pientalonpoikaiston väistämättömän perikadon, proletariaatin kurjuuden, tuotannon anarkian, räikeät epäsuhteet rikkauden jakaantumisessa, kansakuntien välisen teollisen hävityssodan, vanhojen tapojen, vanhojen perhesuhteiden ja vanhojen kansallisuuksien häviämisen.

Myönteiseltä sisällöltään tämä sosialismi tahtoo kuitenkin joko palauttaa käytäntöön vanhat tuotanto- ja vaihtovälineet ja niiden mukana vanhat omistussuhteet ja vanhan yhteiskunnan tai pakottaa nykyaikaiset tuotanto- ja vaihtovälineet väkisin vanhojen omistussuhteiden puitteisiin, jotka ne olivat jo murtaneet ja jotka niiden täytyi murtaa. Kummassakin tapauksessa se on samalla sekä taantumuksellista että utooppista.

Ammattikuntalaitos teollisuuden alalla ja patriarkaalinen maatalous, siinä ovat sen viimeiset sanat.

Edelleen kehittyessään tämä suunta on rauennut pelkurimaiseksi murinaksi.

c) Saksalainen eli todellinen sosialismi

Ranskan sosialistinen ja kommunistinen kirjallisuus, joka syntyi herruutta pitävän porvariston siron alaisena ja on tätä herruutta vastaan käydyn taistelun kirjallinen ilmaus, tuli Saksassa tunnetuksi aikana, jolloin porvaristo siellä vasta aloitti taistelunsa feodaalista rajatonta yksinvaltaa vastaan.

Saksalaiset filosofit, puolifilosofit ja kaunosielut tarttuivat ahnaasti tähän kirjallisuuteen, mutta unohtivat vain, että noiden kirjoitusten vaeltaessa Ranskasta Saksaan sinne eivät samalla siirtyneetkään ranskassa vallitsevat olosuhteet. Saksalaisissa olosuhteissa ranskalainen kirjallisuus kadotti kaiken välittömän käytännöllisen merkityksensä ja sai puhtaasti kirjallisen suunnan muodon. Sen täytyi pakostakin näyttää vain hyödyttömältä järkeilemiseltä ihmisolemuksen tarkoituksen toteutumisesta. Näin ollen 18. vuosisadan saksalaisista filosofeista Ranskan ensimmäisen vallankumouksen vaatimuksilla oli merkitystä vain ylipäänsä "käytännöllisen järjen" vaatimuksina, ja Ranskan vallankumouksellisen porvariston tahdonilmaukset merkitsivät heidän silmissään puhtaan tahdon lakeja, tahdon, sellaisena kuin sen tulee olla, todella inhimillisen tahdon lakeja.

On tunnettua, miten munkit kirjoittivat vanhan pakanuusajan klassillisia teoksia sisältävien käsikirjoitusten tekstin päälle typeriä katolisia pyhimystaruja. Saksalaiset kirjailijat menettelivät epäpyhään ranskalaiseen kirjallisuuteen nähden päinvastoin. he kirjoittivat omia filosofisia typeryyksiään ranskalaisen alkutekstin alle. Esimerkiksi rahasuhteiden ranskalaisen arvostelun alle he kirjoittivat inhimillisen olemuksen luovutus ja porvarivaltion ranskalaisen arvostelun alle he kirjoittivat "abstraktisen Yleisen valtius on poistettava" jne.

Tätä filosofisten lauseparsien sotkemista ranskalaisten teorioiden sekaan he nimittivät teon filosofiaksi, todelliseksi sosialismiksi, saksalaiseksi sosialismin tieteeksi, sosialismin filosofiseksi perusteluksi jne.

Ranskalainen sosialistis-kommunistinen kirjallisuus tuli siten suorastaan kuohituksi. Ja kun se saksalaisen kädessä lakkasi ilmaisemasta luokan taistelua toista vastaan, niin saksalainen tunsu kohonneensa "ranskalaisen yksipuolisuuden" yläpuolelle, puolustavansa todellisten tarpeiden asemasta totuuden tarvetta ja proletariaatin etujen asemasta inhimillisen olemuksen, yleensä ihmisen etuja, ihmisen, joka ei kuulu mihinkään luokkaan eikä ylipäänsä ole olemassa todellisuudessa, vaan filosofisten kuvitelmiä utumaailmoissa.

Tämä saksalainen sosialismi, joka otti kömpelöt kouluharjoituksensa niin vakavalta ja juhlalliselta kannalta ja niin kerskailevasti toivotti niitä kaikkien tiettäväksi, kadotti kuitenkin vähitellen pedanttimaisten viattomuutensa.

Saksan, varsinkin Preussin porvariston taistelu feodaaleja ja rajatonta kuningasvaltaa vastaan, sanalla sanoen vapaamielinen liike, muuttui vakavammaksi.

"Todelliselle sosialismille" oli siten tarjoutunut toivottu tilaisuus asettaa poliittista liikettä vastaan sosialistiset vaatimukset, julistaa perinteelliseen pannakiroukseen liberalismi, eduskunnallinen valtio, porvarillinen kilpailu, porvarillinen painovapaus, porvarillinen oikeus, porvarillinen vapaus ja yhdenvertaisuus ja saarnata kansalle, että tässä porvarillisessa liikkeessä sillä ei ole mitään voitettavana, vaan päinvastoin kaikki menetettävänä. Saksalainen sosialismi unohti oikeaan aikaan, että ranskalainen arvostelu, jonka hengetöntä kaikua se oli, edellytti nykyaikaista

porvarillista yhteiskuntaa sitä vastaavinen aineellisine elinehtoineen ja sen mukaista valtiomuotoa - juuri niitä edellytyksiä, joiden valloittamisessa Saksassa vasta oli kysymys.

Se palveli yksinvaltaisia Saksan hallituksia ja niiden seurajoukkona olleita pappeja, koulumestareita, maalaisjunnkereita ja virkaherroja ollen toivottuna pelättimenä uhkaavasti nousevaa porvaristoa vastaan.

Se oli äitelä lisä niihin karvaisiin piiskaniskuihin ja pyssynkuuliin, joilla nuo samat hallitukset kukistivat Saksan työläisten kapinoita.

Joskin "todellisesta" sosialismista näin tuli hallituksen käsissä ase Saksan porvaristoa vastaan, niin edusti se välittömästi taantumuksen intressejä, Saksan pikkuporvariston intressejä. 16. vuosisadalta periytynyt ja niistä ajoista alkaen eri muodoissa yhä uudelleen esiintynyt pikkuporvaristo muodostaa Saksassa vallitsevien olojen varsinaisen yhteiskunnallisen perustan. Sen säilyminen on Saksan olevien olojen säilymistä. Se pelkää porvariston teollisesta ja poliittisesta herruudesta koituvaa varmaa perikatoaan, joka on seuraava toisaalta pääoman keskittymisen, toisaalta vallankumouksellisen proletariaatin kasvamisen johdosta. "Todellinen" sosialismi näytti sen mielestä tappavan molemmat kärpäset yhdellä iskulla. Ja "todellinen" sosialismi levisi kuin kulkutauti.

Mietiskelyn hämähäkinverkosta kudottu, kaunosieluisilla puhekukilla kirjailtu, sairaalloisen tunteellisuuden kasteella kyllästetty mystillinen vaippa, johon saksalaiset sosialistit verhosivat pari laihaa "ikuista totuuttaan", vain lisäsi heidän tavaransa menekkiä tuon yleisön keskuudessa. Omasta puolestaan saksalainen sosialismi tunsu yhä suuremmissa määrin kutsumukseksi olla tämän pikkuporvariston mahtipontisena edustajana.

Se julisti Saksan kansakunnan normaalikansakunnaksi ja saksalaisen poroporvarin normaali-ihmiseksi. Tämän normaali-ihmisen jokaiselle halpamaisuudelle se antoi salatun, ylevämmän, sosialistisen merkityksen, joka tarkoitti vastakohtaa. Se oli loppuun saakka johdonmukainen esiintyen avoimesti raa'asti hävittävää kommunismin suuntaa vastaan ja julistaen avoimesti olevansa ylvään puolueettomana kaikkien luokkataistelujen yläpuolella. Muutamaa varsin harvaa poikkeusta lukuunottamatta kaikki se, mikä sosialistisen ja kommunistisen kirjallisuuden nimellä kiertää Saksassa kuuluu tämän likaisen ja turmelevan kirjallisuuden piiriin.

2. Konservatiivinen eli porvarillinen sosialismi

Osa porvaristosta haluaa poistaa yhteiskunnallisia epäkohtia turvataksaan porvarillisen yhteiskunnan olemassaolon.

Tähän joukkoon kuuluu taloustieteilijöitä, ihmisystäviä, inhimillisyyden puoltajia, työtätekevien luokkien aseman parantajia, hyväntekeväisyyden harjoittajia, eläinrääkkäyksen vastustajia, raittiusseuran perustajia, mitä kirjavimman laatuksia nurkkauudistusten harrastajia. Ja onpa tämä porvarillinen sosialismi muokattu kokonaisuksi oppijärjestelmiksikin.

Esimerkkinä mainitsemme Proudhonin teoksen Kurjuuden filosofia.

Porvarisocialistit tahtovat säilyttää nykyisen yhteiskunnan elinehdot, mutta ilman niitä taisteluja ja vaaroja, jotka niistä välttämättömästi johtuvat. He tahtovat säilyttää nykyisen yhteiskunnan, mutta ilman niitä aineksia, jotka sitä kumouksellistavat ja hajottavat. He tahtovat porvariston ilman proletariaattia. Porvaristo luonnollisesti luulee parhaaksi maailmaksi sitä maailmaa, jossa se hallitsee. Porvarillinen sosialismi muokkaa tämän lohdullisen luulon enemmän tai vähemmän ehjäksi järjestelmäksi. Kun se kutsuu proletariaattia toteuttamaan tuota järjestelmänsä ja

käymään sisälle uuteen Jerusalemiin, niin se vaatii oikeastaan vain sitä, että proletariaatti kiintyisi nykyiseen yhteiskuntaan, mutta luopuisi niistä vihamielisistä käsityksistä, mitä sillä on tästä yhteiskunnasta.

Tämän sosialismin toinen, vähemmän järjestelmällinen, mutta käytännöllisempi muoto yritti saada työväenluokkaa suhtautumaan vastenmielisesti kaikkeen vallankumoukselliseen liikkeeseen todistelemalla, ettei sille voi olla hyötyä mistään poliittisesta muutoksesta, vaan ainoastaan aineellisten elämänehtojen, taloudellisten olosuhteiden muutoksesta. Mutta aineellisten elämänehtojen muutoksella tämä sosialismi ei suinkaan ymmärrä porvarillisten tuotantosuhteiden poistamista, mikä on mahdollista vain vallankumoustietä, vaan hallinnollisia parannuksia, jotka tapahtuvat näiden tuotantosuhteiden pohjalla eivätkä siis tuo mitään muutosta pääoman ja palkkatyön suhteisiin, vaan parhaassa tapauksessa vähentävät porvaristolta sen vallanpidosta johtuvia kustannuksia ja yksinkertaistavat sen valtiotaloutta.

Soveliaimman ilmauksensa porvarillinen sosialismi saa vasta silloin, kun se muuttuu pelkäksi puhetaidolliseksi koristeeksi.

Vapaa kauppa! työtätekevän luokan eduksi; suojelustullit! työtätekevän luokan eduksi; vankilasellit! työtätekevän luokan eduksi: siinä porvarillisen sosialismin viimeiset, ainoat tositaroitukselliset sanat.

Porvariston sosialismi on juuri siinä väitteessä, että porvari on porvari - työväenluokan eduksi.

3. Kriittillis-utooppinen sosialismi ja kommunismi

Emme puhu tässä siitä kirjallisuudesta, mikä kaikissa nykyajan suurissa vallankumouksissa on ilmentänyt proletariaatin vaatimuksia (Babeufin teokset ym.).

Proletariaatin ensimmäiset yritykset saada yleisen kuohunnan aikana, feodaalisen yhteiskunnan kukistamisen kaudella välittömästi toteutetuksi omat luokkaintressinsä, epäonnistuivat välttämättömyyden pakosta, koska proletariaatti itse oli vielä kehittymättömässä tilassa ja koska vielä puuttuivat sen vapautuksen aineelliset ehdot, jotka ovat vasta porvarillisen aikakauden tuotetta. Vallankumouksellinen kirjallisuus, joka oli näiden proletariaatin ensimmäisten liikkeiden seurausta, on sisällöltään luonnollisesti taantumuksellista. Se opettaa yleistä asketismia ja karkeata tasaamista.

Varsinaisesti sosialistiset ja kommunistiset järjestelmät, Saint-Simonin, Fourierin, Owenin ym. järjestelmät, ilmaantuivat proletariaatin ja porvariston välisen taistelun ensi vaiheessa, jolloin se oli kehittymätöntä ja jota olemme edellä kuvanneet (ks. "Porvaristo ja proletariaatti").

Näiden järjestelmien keksijät näkevät kyllä luokkien vastakohtaisuuden samoin kuin itse vallitsevassa yhteiskunnassa olevien hajottavien aineiden vaikutuksen. Mutta he eivät huomaa proletariaatin taholla mitään historiallista omatoimisuutta, mitään sille ominaista poliittista liikettä. Koska luokkavastakohtaisuuden kehittyminen käy rinnan teollisuuden kehityksen kanssa, niin he niin ikään eivät näe proletariaatin vapautuksen aineellisia edellytyksiä, vaan etsivät sellaista yhteiskuntatiedettä, sellaisia yhteiskunnallisia lakeja, jotka loisivat nämä edellytykset.

Yhteiskunnallisen toiminnan tilalle täytyy tulla heidän henkilökohtaisen keksivän toimintansa, vapautuksen historiallisten edellytysten tilalle - mielikuvituksellisten edellytysten, proletariaatin vähitellen edistyvän luokaksi-järjestymisen tilalle - yhteiskunnan järjestämisen heidän keksimänsä reseptin mukaan. Tuleva maailmanhistoria tyypistyy heillä heidän yhteiskuntasuunnitelmiansa propagandaksi ja niiden käytännölliseksi toteuttamiseksi.

He ovat kyllä tietoisia siitä, että suunnitelmissaan he edustavat pääasiallisesti työväenluokan, yhteiskunnan eniten kärsivän luokan etuja. Vain tällaisena eniten kärsivänä luokkana proletariaatti onkin heille olemassa.

Luokkataistelun kehittymätön muoto samoin kuin heidän oma asemansa elämässä johtaa kuitenkin siihen, että he uskovat olevansa korkealla tuon luokkavastakohdan yläpuolella. He tahtovat parantaa yhteiskunnan kaikkien, parhaassakin asemassa olevien jäsenten asemaa. Siksi he vetoavat lakkaamatta koko yhteiskuntaan ilman erotusta, vieläpä mieluummin hallitsevaan luokkaan. Eihän tarvitse muuta kuin ymmärtää heidän järjestelmänsä, tunnustaakseen sen parhaan yhteiskunnan parhaaksi mahdolliseksi suunnitelmaksi.

Siksi he hylkäävät kaiken poliittisen, erittäinkin kaiken vallankumouksellisen toiminnan, he tahtovat saavuttaa päämääränsä rauhallista tietä ja yrittävät pienillä, tietenkin epäonnistuvilla kokeilla, esimerkin voimalla raivata tietä uudelle yhteiskunnalliselle evankeliumille.

Tämä mielikuvituksellinen kuva tulevaisuuden yhteiskunnasta syntyy aikana, jolloin proletariaatti on vielä perin kehittymätöntä, josta syystä sillä itsellään on vielä mielikuvituksellinen käsitys asemastaan, se syntyy proletariaatin ensimmäisistä aavistuksenomaisista yhteiskunnan yleiseen uudistamiseen tähtäävistä pyrkimyksistä.

Mutta sosialistisissa ja kommunistisissa teoksissa on arvosteleviakin aineksi. Ne käyvät kaikkien nykyisen yhteiskunnan perustuksien kimppuun. Ne ovat sen vuoksi antaneet mitä arvokkainta aineistoa työläisten valistamiseksi. Niiden positiiviset väitteet tulevasta yhteiskunnasta, esimerkiksi kaupungin ja maaseudun välisen vastakohtaisuuden, perheen, yksityistulon ja palkkatyön poistaminen, yhteiskunnallisen sopusuhtaisuuden julistaminen, valtion muuttaminen pelkäksi tuotannon hallinnoksi - nämä kaikki väitteet ilmentävät vain luokkavastakohdan hävittämistä, luokkavastakohdan, joka on vastikään alkanut kehittyä ja jonka ne tuntevat vasta sen varhaisimmassa muodottomassa epämääräisyydessään. Sen vuoksi näillä väitteilläkin on vielä puhtaasti utooppinen luonne.

Kriittillis-utooppisen sosialismin ja kommunismin merkitys on kääntäen verrannollinen historialliseen kehitykseen. Samassa määrässä kuin luokkataistelu kehittyy ja saa selvemmat muodot, tämä mielikuvituksellinen taistelu sitä vastaan menettää kaiken käytännöllisen arvonsa ja kaiken teoreettisen oikeutuksensa. Joskin näiden järjestelmien perustajat olivat monessa suhteessa vallankumouksellisia, heidän oppilaansa ovat aina muodostaneet taantumuksellisia lahkokuntia. Nämä pitävät lujasti kiinni mestariensa vanhoista mielipiteistä huolimatta proletariaatin historiallisesta kehitymisestä. Siksi he pyrkivät johdonmukaisesti heikentämään jälleen luokkataistelua ja sovittamaan vastakohtia. He uneksivat edelleenkin yhteiskunta-utopioittensa kokeellisesta toteuttamisesta, yksityisten falansterien perustamisesta, Home-siirtolain luomisesta, pienen Ikarian perustamisesta - uuden Jerusalemin pienoispainoksesta -, ja kaikkien näiden pilvilinnojen rakentamiseksi heidän täytyy vedota porvariensa sydänten ja rahasäkkien ihmisrakkauteen. Vähitellen he luisuvat ylläkuvattujen taantumuksellisten tai vanhoillisten sosialistien joukkoon ja heidät erottaa näistä vain järjestelmällisempi pedanttisuus ja kiihkomielinen taikauskoinen luottamus yhteiskuntatieteensä ihmeitätekevään voimaan.

Sen vuoksi he vastustavat kiihkeästi kaikkea työväen poliittista liikettä, jonka alkusyynä heidän mielestään voi olla vain sokea epäluottamus uuteen evankeliumiin.

IV Kommunistien suhde erilaisiin oppositiopuolueisiin

II osan perusteella on itsestään selvää, mikä on kommunistien suhde jo perustettuihin työväenpuolueisiin, siis heidän suhteensa Englannin chartisteihin ja Pohjois-Amerikan agraariuudistusten kannattajiin.

Kommunistit taistelevat työväenluokan lähimpien välittömien tarkoitusperien ja etujen puolesta, mutta nykyisessä liikkeessä he edustavat samalla myös liikkeen tulevaisuutta. Ranskassa kommunistit asettuvat sosialistis-demokraattisen puolueen rinnalle taistelemaan vanhoillista ja radikaalista porvaristoa vastaan luopumatta silti oikeudestaan suhtautua arvostelevasti vallankumouksellisesta perimätiedosta johtuviin lauseparsiiin tai kuvitelmiin.

Sveitsissä he kannattavat radikaaleja jättämättä huomioonottamatta sitä, että tuo puolue on kokoonpantu ristiriitaisista aineksista, osittain demokraattisista sosialisteista ranskalaisessa mielessä, osittain radikaaleista porvareista.

Puolalaisten keskuudessa kommunistit tukevat sitä puoluetta, joka asettaa agraarivallankumouksen kansallisen vapautuksen edellytykseksi, samaa puoluetta, joka vuonna 1846 nostatti Krakovan kapinan.

Saksassa kommunistinen puolue taistelee, mikäli porvaristo esiintyy vallankumouksellisena, yhdessä porvariston kanssa rajatonta yksinvaltaa vastaan, feodaalista maanomistusta ja taantumuksellista pikkuporvaristoa vastaan.

Mutta se ei laiminlyö hetkekään saadakseen työläiset mahdollisimman selvästi tietoisiksi porvariston ja proletariaatin välisen vihamielisen vastakkaisuuden, jotta Saksan työläiset voisivat heti käyttää kaikkia niitä yhteiskunnallisia ja poliittisia edellytyksiä, jotka porvariston täytyy valtansa mukana synnyttää, aseina porvaristoa vastaan, jotta taantumuksellisten luokkien kukistamisen jälkeen Saksassa alkaisi heti taistelu itse porvaristoa vastaan.

Saksaan kommunistit kohdistavat päähuomionsa, koska Saksa elää porvarillisen vallankumouksen aattoa ja koska tämä kumous tapahtuu yleensä eurooppalaisen sivistyksen edistyneempien olojen vallitessa ja proletariaatin ollessa siellä paljon kehittyneempää kuin 17. vuosisadalla Englannissa ja 18. vuosisadalla Ranskassa. Saksan porvarillinen vallankumous ei siis voi olla muuta kuin proletaarisen vallankumouksen välitön alunäytös.

Sanalla sanoen, kommunistit kannattavat kaikkialla jokaista vallankumouksellista liikettä, joka suuntautuu vallitsevia yhteiskunnallisia ja valtiollisia oloja vastaan.

Kaikissa näissä liikkeissä he kohottavat liikkeen peruskysymyksenä ensi tilalle omistuskysymyksen, minkä enemmän tai vähemmän kehittyneen muodon se sitten onkaan ottanut.

Kommunistit tekevät vihdoinkin työtä kaikkialla kaikkien maiden demokraattisten puolueiden yhdistämiseksi ja yhteisymmärryksen aikaansaamiseksi.

Kommunistit halveksivat salata mielipiteitään ja aikomuksiaan. He selittävät avoimesti, että heidän päämääränsä voidaan saavuttaa ainoastaan kumoamalla väkivaltaisesti koko tähänastinen yhteiskuntajärjestys. Vaviskoot vallassaolevat luokat Kommunistisen Vallankumouksen edessä.

Proletaareilla ei siinä ole muuta menetettävänä kuin kahleensa. Voitettavana heillä on koko maailma.

**KAIKKIEN MAIDEN PROLETAARIT,
LIITTYKÄÄ YHTEEN!**